01/01/2023

201 χρόνια πριν: Ψηφίζεται το «Προσωρινόν Πολίτευμα της Ελλάδος»

/ Ιστορία - Εθνικά Θέματα

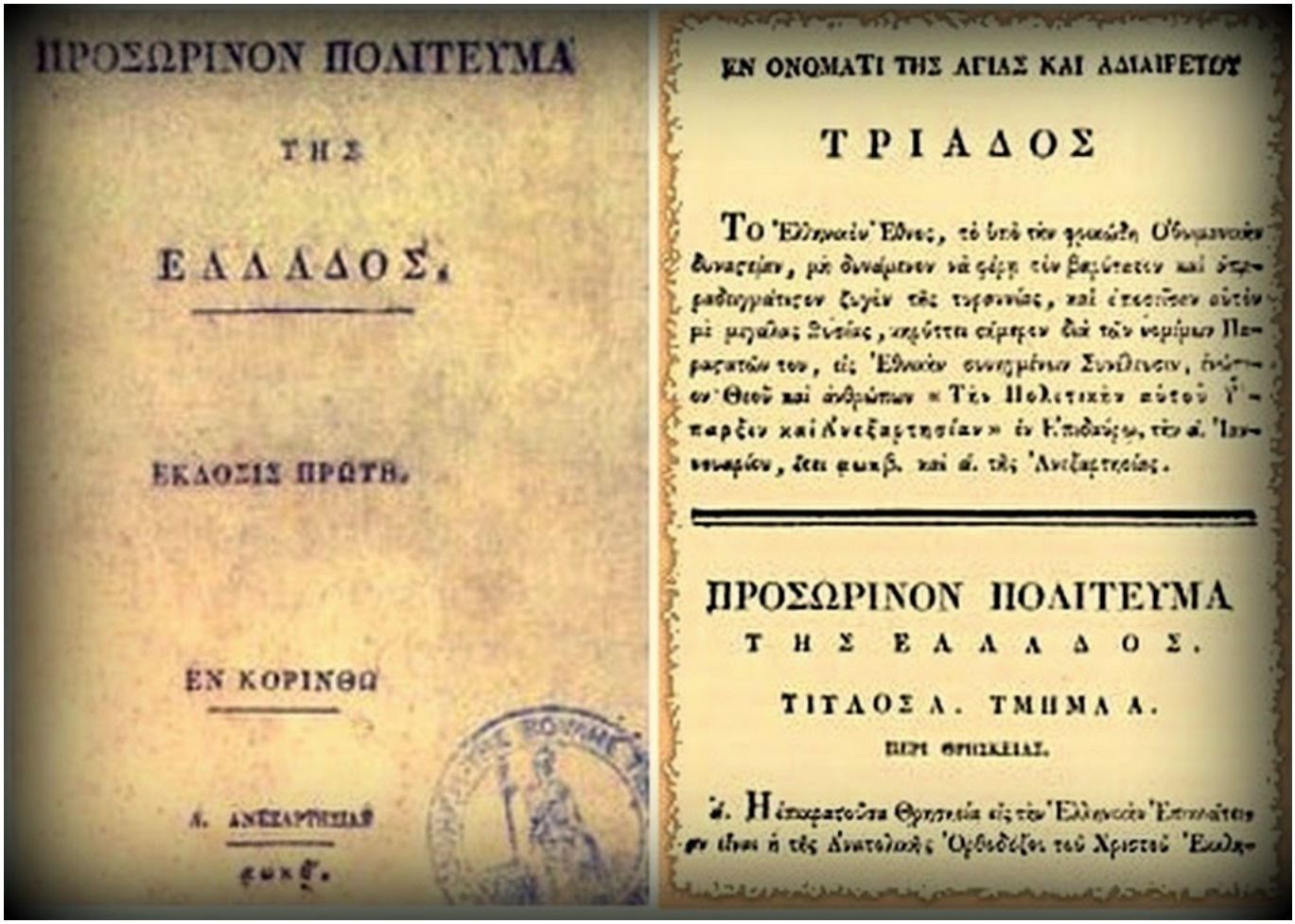

ΠΡΟΣΩΡΙΝΟΝ ΠΟΛΙΤΕΥΜΑ

ΤΗΣ

ΕΛΛΑΔΟΣ.

ΕΚΔΟΣΙΣ ΠΡΩΤΗ.

ΕΝ ΚΟΡΙΝΘΩ

Α. ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑΣ

ΦΩΚΕ.

ΕΝ ΟΝΟΜΑΤΙ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΚΑΙ ΑΔΙΑΙΡΕΤΟΥ

ΤΡΙΑΔΟΣ

Το Ἑλληνικὸν Ἔθνος, τὸ ὑπὸ τὸν ψευδῆ Ὀθωμανικὸν δυναστείαν, μὴ δυνάμενον νὰ φέρῃ τὸν βαρύτατον καὶ ὑπερβαθυγράτισον ζυγὸν τῆς τυραννίας, καὶ ἐπεσπεῖσον αὐτὸν μὲ μεγάλας θυσίας, κερδήσαν εἰρηνικὰ διὰ τῶν νομίμων Πληρεξουσίων του, εἰς Ἐθνικὸν συνηγμένων Συνέλευσιν, ἐπὶ τῷ ὀνόματι Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων «Τὴν Πολιτικὴν αὐτοῦ Ὑπαρξιν καὶ Ἀνεξαρτησίαν» ἐν Ἐπιδαύρῳ, τὴν α. Ἰανουαρίου, ἔτει φωκβ. καὶ α. τῆς Ἀνεξαρτησίας.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΟΝ ΠΟΛΙΤΕΥΜΑ

ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

ΤΙΤΛΟΣ Α. ΤΜΗΜΑ Α.

ΠΕΡΙ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ.

α. Ἡ ἐπικρατοῦσα Θρησκεία εἰς τὸν Ἑλληνικὸν Ἐπικράτειαν εἶναι ἡ τῆς Ἀνατολικῆς Ὀρθοδόξου τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλη-

Δυο αιώνες πριν, το 1822, συντάχθηκε το πρώτο Σύνταγμα της Ελλάδας, δηλαδή το σύνολο των βασικών κανόνων, πάνω στους οποίους δομήθηκε όλο το υπόλοιπο νομοθετικό έργο για τους βασικούς κανόνες της λειτουργίας του κράτους και των θεσμών, καθώς και για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των πολιτών.

Ψηφίστηκε από την Εθνοσυνέλευση της Επιδαύρου την 1η Ιανουαρίου 1822, οι εργασίες της οποίας είχαν ξεκινήσει την 20η Δεκεμβρίου 1821 και ολοκληρώθηκαν την 15η Ιανουαρίου 1822. Για να ακριβολογούμε, όχι μέσα στην Επίδαυρο αλλά στο χωριό Πιάδα, 18 χιλιόμετρα απόσταση από την πόλη.

Συμμετείχαν 59 παραστάτες στις διαδικασίες, με πρόεδρο τον Αλέξανδρο Μαυροκορδάτο.

Πολύτιμη βοήθεια προσέφεραν οι μελετητές δύο συνταγμάτων της εποχής, της «Διακήρυξης της Ανεξαρτησίας των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής» του 1776 και της γαλλικής «Διακήρυξης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και του Πολίτη» του 1793. Αυτοί ήταν ο Ιταλός Βιντσέντζο Γκαλλίνα και ο Αναστάσιος Πολυζωΐδης.

Ο Γκαλλίνα που συμμετείχε στην επανάσταση των Καρμπονάρων στη Ραβέννα, το 1835 έλαβε αργυρό νόμισμα από το κράτος, σε αναγνώριση της συνεργασίας του στη σύνταξη του Συντάγματος της Επιδαύρου.

Ο τίτλος του ήταν **«Προσωρινόν Πολίτευμα της Ελλάδος»** και έγιναν δύο αναθεωρήσεις σε άρθρα του, μία το 1823 και μία το 1827. Όμως η τροποποίηση του 1827 αναστάλθηκε από τη Δ’ Εθνοσυνέλευση του Άργους μετά από πρόταση του **Ιωάννη Καποδίστρια.**

Θεωρήθηκε και δίκαια ως η κορυφαία στιγμή στη νεότερη ιστορία της χώρας και μάλιστα σε χρονική περίοδο που ο εθνικοαπελευθερωτικός αγώνας συνεχίζονταν, στην ουσία μόλις είχε αρχίσει αφού από την 25η Μαρτίου 1821 δεν είχε καν συμπληρωθεί χρόνος.

Πριν το 1822 υπήρξαν κάποιες πρώτες απόπειρες θέσπισης συντάγματος, που τόσο η πολιτική ρευστότητα και οι διαμάχες, όσο και η απειρία, δεν βοήθησαν στο να είναι αποδοτικές οι προσπάθειες αυτές, ήταν όμως ο αναγκαίος προπομπός για ό,τι θα επακολουθούσε.

Και οι δυο τους είχαν μελετήσει με μεγάλη προσοχή τα δυο περίφημα συντάγματα που ήταν γνωστά εκείνη την εποχή: τη «Διακήρυξη της Ανεξαρτησίας των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής» του 1776 και τη γαλλική «Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και του Πολίτη» του 1793.

Στο Ναύπλιο στεγάστηκε η πρώτη Βουλή των Ελλήνων από το φθινόπωρο του 1825 έως την άνοιξη του 1826, αφού πρώτα διαμορφώθηκε κατάλληλα ένα τζαμί από τον αρχιτέκτονα Βαλλιάνο και το κτήριο διατηρεί και σήμερα την επωνυμία «Βουλευτικό».

Πώς όμως η Βουλή των Ελλήνων αντιλαμβάνεται τη συγκεκριμένη περίοδο;

Η απάντηση είναι η αναφορά του Ελληνικού Κοινοβουλίου στην καταγραφή της ιστορίας του, που αναφέρει τα εξής: «Η πρώτη, ωστόσο, κορυφαία στιγμή της πολιτικής ιστορίας της νεότερης Ελλάδας σε επίπεδο εθνικής πολιτειακής ρύθμισης, που εδραίωσε στη συνείδηση της ελληνικής κοινωνίας το συνταγματισμό ως το θεμελιώδες και αναγκαίο κριτήριο πολιτικής νομιμότητας, διαρκούντος μάλιστα του εθνικοαπελευθερωτικούς αγώνας, ήταν η ψήφιση του πρώτου ελληνικού συντάγματος από την Α΄ Εθνοσυνέλευση της Επιδαύρου, τον Ιανουάριο του 1822.

Το Σύνταγμα, «Προσωρινόν Πολίτευμα της Ελλάδος», περιλάμβανε 110 σύντομες παραγράφους χωρισμένες σε "τίτλους" και "τμήματα" και προέβλεπε την αντιπροσωπευτική αρχή και την αρχή της διάκρισης των εξουσιών. Η «Διοίκησις» αποτελείτο από το «Βουλευτικόν» και το «Εκτελεστικόν», δύο συλλογικά όργανα με ενιαύσια θητεία, τα οποία «ισοσταθμίζονταν» στη νομοπαραγωγική διαδικασία, ενώ το «Δικαστικόν» ήταν ενδεκαμελές και ανεξάρτητο από «τας άλλας δύο δυνάμεις».

Το Σύνταγμα της Επιδαύρου υποβλήθηκε, το Απρίλιο του 1823, σε αναθεώρηση από τη Β΄ Εθνοσυνέλευση, η οποία συνήλθε στο Άστρος. Το νέο Σύνταγμα, που αποτελούσε απλή αναθεώρηση του προϊσχύσαντος, ονομάστηκε «Νόμος της Επιδαύρου», ήταν νομοτεχνικώς αρτιότερο και καθιέρωνε ελαφρά υπεροχή της νομοθετικής εξουσίας έναντι της εκτελεστικής. Ακόμη, μεταρρύθμιζε τα δικαιώματα της εκτελεστικής εξουσίας τα σχετικά με την κατάρτιση των νόμων, βελτίωνε τις διατάξεις περί ατομικών δικαιωμάτων και μετέβαλλε επί το δημοκρατικότερο τον εκλογικό νόμο.

Το σημαντικότερο των **Συνταγμάτων της Επανάστασης ψηφίσθηκε στην Τροιζήνα το Μάιο του 1827 από τη Γ΄ Εθνοσυνέλευση,** η οποία είχε ήδη αποφασίσει πως πρέπει «η νομοτελεστική εξουσία παραδοθή εις ένα και μόνον». Κατόπιν, με ψήφισμά της εξέλεξε τον Ιωάννη Καποδίστρια «Κυβερνήτη της Ελλάδος» για επτά χρόνια και ψήφισε το «Πολιτικόν Σύνταγμα της Ελλάδος» που έμεινε στην ιστορία ως το πιο φιλελεύθερο και δημοκρατικό σύνταγμα της εποχής

του.

Η Συνέλευση θέλοντας να δώσει στη χώρα ένα οριστικό πολίτευμα, εμπνευσμένο από δημοκρατικές και φιλελεύθερες ιδέες και βεβαίως από το Πολίτευμα της Ελληνικής Δημοκρατίας του Ρήγα, διακήρυττε στο νέο Σύνταγμα για πρώτη φορά την αρχή της λαϊκής κυριαρχίας: «η κυριαρχία ενυπάρχει εις το Έθνος, πάσα εξουσία πηγάζει εξ αυτού και υπάρχει υπέρ αυτού». Ακόμη, καθιέρωνε ρητά τη διάκριση των εξουσιών, ανέθετε στον Κυβερνήτη την εκτελεστική εξουσία και τη νομοθετική στο σώμα των αντιπροσώπων του λαού, τη Βουλή».

Η επέτειος του πρώτου αιώνα, το 1922 συνέπεσε με την εξέλιξη της Μικρασιατικής εκστρατείας με αποτέλεσμα ο Τύπος της εποχής στην Ελλάδα, αλλά και όπου υπήρχε Ομογένεια, να κυριαρχείται από τέτοιου είδους ειδησεογραφία από το μέτωπο των επιχειρήσεων, που δεν βοηθούσε σε μία ψύχραιμη, αναλυτική και εμπεριστατωμένη για τα δεδομένα της εποχής, αποτίμηση της πρώτης αυτής εκατονταετηρίδας.

Πηγή: ertnews.gr